

Športnik in duhovnik

Naš pogovor: p. mag. Miran Žvanut

■ **Silvo Šinkovec**, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Iskal sem sogovornika za to številko Vzgoje. Ob zaključku olimpijskih iger, ob začetku Ignacijevega leta, ob epidemiji in praznovanju 30-letnice samostojne Slovenije sem se spomnil na našega provinciala. Je športnik, igral je košarko, teče maraton, je duhovnik, jezuit, od leta 2020 tudi provincial slovenske province Družbe Jezusove. Za obeležitev Ignacijevega leta se trudi z različnimi dogodki in ima rad svojo domovino Slovenijo. Kljub temu da mu je pred kratkim umrl oče, je bil takoj pripravljen na pogovor.

Športniki so zaključili olimpijske igre. Spremljali smo naše predstavnike in se veselili njihovih uspehov. Kako si ti spremljal te igre?

Letošnje igre so šle zelo hitro mimo mene. Imel sem veliko obveznosti, poleg tega mi je umiral oče, tako da sem za glavne dogodke izvedel preko informativnih oddaj.

Kako ocenjuješ uspehe in neuspehe naših športnikov?

Zame uspeh ni samo prejeta medalja ali dobra uvrstitev. Odličen uspeh je lahko modrost ali dobra izkušnja, ki jo športnik prejme na samem tekmovanju ali ob njem.

Kakšno presenečenje na teh olimpijskih igrah?

Všeč mi je bila zmaga avstrijske kolesarke, sicer znanstvenice s področja matematike, ki se s športom ukvarja zgolj amatersko. Dokazala je, kaj pomenijo vztrajnost, trdo delo, močna volja in vera v uspeh.

Tudi sam si maratonec, s športom si se vedno ukvarjal. Kaj ti pomeni šport? Kaj šport prinese posamezniku?

Zame je šport način življenja. Uči me živeti in se boriti. Ves čas smo na bojnem polju in ravno šport mi pomaga pri soočenju z

raznimi bitkami, ki so vsakdanja stvarnost. Šport, kot je npr. maraton, me uči disciplin in vztrajnosti. Posamezniku, ki usvoji te navade, je po mojem mnenju v življenju veliko lažje, kot je tistim, ki so podvrženi razvadam.

Slovinci se s športom radi poistovetimo. Nam morda omogoča kompenzacija zaradi občutka majhnosti? Kaj šport pomeni za našo identiteto?

Ne bi rekel, da je to kompenzacija zaradi občutka majhnosti, prej se mi zdi, da je povezan z našo kulturo in načinom življenja. Slovenci smo bili vedno delavni, vztrajni in pridni. To je ostalo v naši krvi in šport je na nek način odraz naše preteklosti in življenja v sedanjosti. Ustvarjeni smo, da se borimo za hrano, preživetje, poklic, borimo se z boleznijo in trpljenjem. Danes živimo v preobilju, morda smo se zato 'vrgli' v šport. Mislim, da je to zelo dobro tudi za samo vzgojo in krepitev človeka.

Letos je Ignacijev leto. Minilo je 500 let od bitke pri Pamploni, kjer se je začelo novo življenje viteza Iñiga iz Lojole. Zakaj imamo Ignacijev leto in kakšen je njegov namen?

Naš vrhovni predstojnik pravi, da je namen Ignacijevega leta prepustitev Gospo-

du, da nas prenovi, da bi mu dovolili, da vodi naše spreobrnjenje. Navada je železna srajca, kot radi pravimo, in človek se zelo težko spreminja, ker mora v to vložiti veliko energije, kar pa neradi počnemo. Vendar nas ravno spremembe vodijo v novo življenje. Pater Sosa lepo pravi: »Spremembe nas vodijo, da bi odkrili novo notranje in apostolsko navdušenje in nove poti v sledenju Gospodu.« To se mi zdi bistveno za vsakega človeka – vedno odkrivati nekaj novega, ustvarjati, graditi, ne zaspati na preteklih rezultatih in dosežkih. Tudi samo geslo je zelo pomenljivo: Videti vse novo v Kristusu. Vedno moramo torej iskati in odkrivati novosti, a s središčem v Kristusu.

Kako bo pri nas potekalo to leto?

Ignacijev leto je že v polnem razmahu. Začelo se je 20. maja s sveto mašo v Pamploni v Španiji, pri nas pa s sveto mašo pri Sv. Jožefu na Poljanah. Dogajanja so povezana s štirimi jezuitskimi univerzalnimi apostolskimi preferencami ali prednostnimi nalogami na svetovni ravni, ki so: pokazati pot k Bogu z duhovnimi vajami in razločevanjem; hoditi skupaj z ubogimi, izključenimi iz sveta, ranjenimi v lastnem dostojanstvu, v poslanstvu sprave in pravičnosti; spremljati mlade pri ustvarjanju prihodnosti v upanju in sodelovati pri skrbi za skupni dom. Veliko se že dogaja. Založba Dravlje je ob tej priložnosti že in bo še izdala kar nekaj knjig, organizirane so duhovne vaje, povezane z življenjsko izkušnjo sv. Ignacija, pripravljamo različna predavanja in srečanja na temo jezuitske zgodovine in duhovnosti v Sloveniji, romanja ter duhovne vaje za mlade, sodelujemo pri pripravi gradiva za vseslovenski oratorij naslednje leto, ki bo posvečen sv. Ignaciju. V načrtu imamo uprizoritev gledališke predstave, soočenje z vprašanji okolja ob papeževi encikliki *Laudato si*,

načrtujemo praznovanje 400-letnice kanonizacije sv. Ignacija v središču Ljubljane, pri Sv. Jakobu, in še veliko drugih stvari. Več o dogajanju je tudi na jezuitski spletni strani jezuiti.si.

Jezuiti smo v Sloveniji že od časa sv. Ignacija (1550). Največji pečat smo deželi dali z ljubljanskim kolegijem (1599–1773). Kako gledaš na to zgodovino?

Na to obdobje vsekakor gledam s ponosom, saj smo jezuiti veliko prispevali v slovenski družbi in šolstvu. Šlo je za neke vrste revolucionaren pristop k izobraževanju. Jezuitska pedagogika, t. i. Ratio atque Institutio studiorum Societatis Jesu, je bila zelo podrobno določena in je takratnim gojencem omogočala odlično izobrazbo. Ta dokument je bil podlaga za 400-letno jezuitsko pedagoško delo po vsem svetu.

V jezuitskem kolegiju so študirali tudi Marko Pohlin, Jurij Vega, Janez Vajkard Valvazor, Avguštin Hallerstein in številni drugi ustvarjalci slovenske kulture

in znanosti. Bi bilo to leto tudi priložnost, da še kaj storimo, da ovrednotimo delo tega kolegija?

Vsekakor je treba ovrednotiti delo jezuitskega kolegija. Nekaj je že v načrtu, smo pa odprti tudi za nove pobude in ideje. Omenjeni možje so močno zaznamovali slovensko zgodovino, kar moramo pripisati odlični izobrazbi in vzgoji, ki so je bili deležni pri jezuitih. Začetki jezuitske mreže šol so odlično predstavljeni v O'Malleyjevi knjigi *Prvi jezuiti* (2010), v poglavju *Šole, kolegij v Ljubljani* pa v zborniku *Redovništvo na Slovenskem: Jezuiti* (1992) in *Jezuitski kolegij v Ljubljani* (1998).

Kako danes jezuiti prispevamo k slovenski kulturi in znanosti?

Kar se tiče kulture in znanosti, smo morda slovenski jezuiti trenutno bolj dejavni v tujini kot doma, vendar mislim, da tudi v Sloveniji prispevek ni zanemarljiv. Naj omenim delo na vzgojno-izobraževalnem področju, sodelovanje s *Teološko fakulteto*, v zadnjem času tudi s SAZU-jem, ko smo skupaj odkrivali jezuitsko dramsko dejavnost. Omeniti je treba tudi naše sodelova-

nje pri začetkih *Ameriško-slovenske izobraževalne fundacije ASEF*. Ne smemo prezreti dela *Centra Aletti*, ki ima svoje prostore sicer v Rimu, vendar močno zaznamuje slovenski prostor. Pomembno vlogo imata že omenjena *Založba Dravljje*, revija *Vzgoja*, pa tudi jezuitskih župnij in dejavnosti v njih ne smemo pozabiti.

Korona kriza je zajela ves svet, tudi našo državo in vsakega od nas.

Kako jo ti doživljaš?

Na vsako krizo ali problem poskušam pogledati s pozitivnega stališča. Vedno se vprašam, kaj se lahko iz tega naučim in kako se bom ob takšnih preizkušnjah odzval. Ali bom iskal krivce, ki jih seveda ne bom nikoli našel, kvečjemu ob tem izgubljal čas, ali pa se bom vprašal, kaj je v moji moči, kaj lahko sam naredim v takšni situaciji ... Mislim, da je kriza zaradi virusa odličen preizkus stanja v današnji družbi, preizkus naše povezanosti, sodelovanja in naše odprtosti. Kriza osvetli realno stanje družbe, nas razgali in pokaže, kakšni smo v resnici. Krizo doživljam kot normalen proces človekovega življenja. Krize so vedno bile in bodo, so izziv, da se učimo z njimi soočiti in jih premagati.

Kaj pomembnega smo se v tem času naučili za prihodnost?

Ne vem, kaj so se naučili drugi, lahko povem, kaj sem se naučil jaz. Prihodnost družbe je vsekakor v zaupanju, povezovanju, predanosti in skrbi za drugega, kar nas lepo uči že naša krščanska vera.

Kako doživljaš 30-letnico samostojne države Slovenije?

Samostojnost doživljam z neizmerno hvaležnostjo in veseljem. Spadam v generacijo, ki je odraščala v Jugoslaviji in služila v jugoslovanski vojski, ravno v času študentskih let pa sem bil deležen procesa osamosvajanja, zato morda še toliko bolj cenim državo Slovenijo.

Ob 30. rojstnem dnevu naše države Društvo katoliških pedagogov Slovenije pripravlja 3. mednarodno konferenco o vzgoji za ljubezen do domovine. Posveča jo vprašanju,

kako ohranjati identiteto. Katere dejavnosti so pomembne za graditev nacionalne identitete mladih?

Imel sem priložnost, da sem štiri leta preživel na Irskem in dve leti v ZDA. Obiskoval sem tamkajšnje jezuitske šole in spoznal, kako pomemben del vzgoje v njihovih šolah je ljubezen do lastne države. Občutek imam, da v Sloveniji na tem področju še zelo zaostajamo. Pozdravljam te posvete, da se v slovensko šolo vnese več vzgoje za ljubezen do domovine. Odvisno je seveda od oblikovalcev šolskega programa in tega, kako pomemben se jim zdi ta element. V Sloveniji sem nekaj let sodeloval s skviti in to je gotovo ena od organizacij, kjer se veliko dela na oblikovanju nacionalne identitete mladih, kar je zelo pohvalno. Verjamem pa, da je še

veliko drugih dejavnosti in možnosti, kjer bi lahko mladim privzgojili ljubezen do domovine.

Sv. Ignacij je običajno upodobljen v mašnem plašču, ker je mistik evharistije. Kaj sv. Ignacij sporoča sodobnemu kristjanu?

Sveta maša je bila za Ignacija srčika njegove duhovnosti in okrog nje se je odvijalo Ignacijev življenje. Sporočilo sodobnemu kristjanu, ki ga želi Ignacij podati, je navdušenje nad življenjem in popolno zaupanje v Boga. V kontemplaciji za dosego ljubezni pravi Gospodu: »Vse je tvoje, razpolagaj z vsem popolnoma po svoji volji. Daj mi svojo ljubezen in milost, to mi zadošča!« Na prvi pogled lepe besede, zelo pomenljive, lahko bi rekli osvobajajoče, ki pa so zelo težke. Ljudje bi vedno

radi še nekaj zadržali zase, za svojo varnost, se skrili, se po svoje odločali, Bog pa zahteva popolno predanost, če se želimo osvoboditi. Velikokrat nas je strah svobode, ker prinaša tudi odgovornost, Ignacij pa gradi na popolnem zaupanju, ki človeka osvobaja. Mislim, da je eno glavnih Ignacijevih sporočil sodobnemu kristjanu to, da bi odvrigel spono navezanosti, zasojenosti, vklenjenosti v verige in da bi zadihal v vsej svobodi, ki mu jo daje Bog.

Kakšna je danes vloga duhovnika? Preroškost, šibkost, nemoč, priložnosti?

Menim, da je danes glavna vloga duhovnika preprosto biti z ljudmi v njihovih preizkušnjah, žalosti, težavah, potrtosti in padcih, pa tudi v veselju in ob lepih dogodkih. Tako kot se je Jezus družil z ljudmi in poklical svoje učence, da bi bili z njim, tako tudi danes potrebujemo drug drugega. Večkrat se spomnim besed Simona Gregorčiča: »Gorje mu, ki v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo uživa sam.« Seveda doživljamo duhovniki pogosto tudi nemoč. Zgodi se, da želiš pomagati, pa ne moreš. Res pa je, da velikokrat zadostujejo že duhovnikova prisotnost, tolažilna beseda ali skupna molitev. Mislim, da je kljub versko nenaklonjeni družbi vloga duhovnika še vedno zelo pomembna.

Duhovnik je vedno tudi vzgojitelj. Kakšna je duhovnikova pedagogika?

V prvi vrsti mora biti duhovnik vzgojitelj s svojim življenjem, zgleodom, načinom dela in pričevanjem. Poleg tega naj bi svoje delo opravljal z ljubeznijo, imel rad odrasle in otroke, ki so mu zaupani. Po mojem je to bistveno za duhovnika.

Tvoje temeljno modrostno vodilo?

Sledim besedam sv. Ignacija, ki gradi svoje življenje na popolnem zaupanju v Boga. Verjamem, da sem le v popolni predanosti in zaupanju lahko to, kar sem, odkrivam svojo pot in iz svojega življenja kar največ črpam in dobim. Zaupanje me vodi v soočenje s trenutno situacijo, ne glede na to, kakšna je, in mi pomaga, da se iz nje dvignem. ◀